

DECIZIE

18 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu, Galina Stratulat,
Oleg Sternioală, Iuliana Oprea

judecând recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sigauto”, Rotaru Valentin, în cauza la cererea lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Sigauto”, Rotaru Valentin privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „Sigauto”,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 29 februarie 2016, prin care a fost respinsă cererea privind atragerea la răspundere subsidiară,

CONSTATĂ:

Primăria or. Strășeni s-a adresat în judecată cu cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de SRL „Sigauto”.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 august 2014, cererea introductivă a fost admisă spre examinare și s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare în conformitate cu prevederile art. 24 a Legii insolvenței. În calitate de administrator provizoriu a fost numit Rotaru Valentin.

Prin hotărârea din 13 octombrie 2014, s-a hotărât intentarea procesului de faliment simplificat față de SRL „Sigauto” și în calitate de lichidator a fost desemnată ÎI „Rotaru Valentin”.

La data de 18 august 2015, lichidatorul Rotaru Valentin a înaintat o cerere prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Sigauto” în proces de faliment.

În motivarea cererii înaintate, lichidatorul Rotaru Valentin a indicat că, în cadrul adunării creditorilor din data de 20.05.2015, a fost aprobat actul de carență și bilanțul de lichidare a SRL „Sigauto” din data de 05.05.2015 conform căruia întreprinderea nu dispune de careva active, totodată a fost luată decizia privind obligarea lichidatorului să înainteze în instanța de insolvență cerere privind atragerea la răspundere patrimonială a membrilor organelor de conducere a debitorului și anume Vlad Corneliu și Cînev Ivan.

Mai menționează lichidatorul, în cererea înaintată că, incapacitatea de plată a survenit încă în anul 2011, iar membrii organelor de conducere responsabili de gestionarea contului bancar al întreprinderii au cunoscut despre existența datoriilor

și imposibilitatea achitării lor, însă nu au depus în instanța de insolvență cerere introductivă privind declararea insolvenței SRL „Sigauto”, contrar prevederilor art. 10 și 14 al Legii insolvenței Nr. 149 din 29.06.2012, debitorul în baza art. 72 alin. (7) al Legii cu privire la societățile cu răspundere limitată și art. 13 alin. (2) al Legii insolvenței, urma în mod obligatoriu să depună cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de sine, dar nu mai târziu decât la expirarea unei luni din data survenirii incapacității de plată.

Susține lichidatorul că, conform prevederilor art. 248 alin. (1) al Legii insolvenței dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului, instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni: nedeplinirea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14; comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Mai menționează lichidatorul că, în sensul art. 247 alin. al Legii insolvenței, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare contabilă. Aceste prevederi se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvență, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

Invocă lichidatorul că, reieșind din extrasul Camerei Înregistrării de Stat nr. 10762 din 23.04.2014, în Registrul de stat al persoanelor juridice la acea dată, pînă la intentarea procesului de insolvență, Cînev Ivan avea calitatea de administrator, iar Vlad Corneliu avea calitatea de lichidator al întreprinderii, persoane responsabile de nedeplinirea cererii introductive în termenul prevăzut de lege, în calitate de lichidator Vlad Corneliu a fost înregistrat în baza deciziei Camerei Înregistrării de Stat din 28.11.2011, și fiind demarată procedura de lichidare pe cale administrativă acesta era obligat să declare starea de insolvență în conformitate cu art. 93 Cod civil, care stipulează: în termen de 15 zile de la data expirării termenului de înaintare a creanțelor, lichidatorul este obligat să întocmească un proiect al bilanțului de lichidare care să reflecte valoarea de bilanț și valoarea de piață a activelor, inclusiv creanțele, datoriile persoanei juridice recunoscute de lichidator și datoriile care se află pe rol în instanța judecătorească. Proiectul bilanțului de lichidare se prezintă spre aprobare organului sau instanței care a desemnat lichidatorul. Dacă din proiectul bilanțului de lichidare rezultă un excedent al pasivelor față de active, lichidatorul este obligat să declare starea de insolvență. Cu acordul tuturor creditorilor, lichidatorul poate continua procedura de lichidare fără a intenta acțiunea de insolvență.

Reține lichidatorul că, conform art. 15 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv a unor alte persoane care au

dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvabilitate intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

Astfel, menționează lichidatorul că, membrii organelor de conducere ai debitorului SRL „Sigauto” - Cînev Ivan și Vlad Corneliu, contrar normelor indicate supra, nu au întreprins careva acțiuni legale pentru a evita starea de insolvabilitate și îndatorarea față de creditori, aceasta fiind rezultată și prin nedepunerea cererii introductive, cu toate că, începînd cu darea de seamă referitoare la activitate, fapt confirmat prin răspunsul Direcției Generale pentru Statistică nr. 01-11/45 din 23.09.2014, iar în cumul aceste circumstanțe denotă desfășurarea unei activități ilegale și impun membrii organelor de conducere să răspundă subsidiar față de creditori pentru obligațiile apărute. Cunoscînd dificultățile financiare ale societății și creșterea pasivului societății, aceștia au dispus cu rea-credință și în interes personal continuarea activității comerciale a debitoarei, respectiv în scopul obținerii de avantaje patrimoniale/nepatrimoniale pe seama și în detrimentul societății. Or, conducerea societății nu a depus situațiile financiar-contabile pentru a se verifica modul în care s-a efectuat activitatea economică și înregistrările contabile, fapt ce duce la prezumția că operațiunile contabile nu au fost corect întocmite ori nu s-au întocmit pentru a se evita verificarea lor, culpa pentru această situație revenindu-i în mod exclusiv reprezentanților legali ai debitorului.

Mai menționează lichidatorul că, potrivit informației primite de la organele de resort și a documentelor de evidență contabilă, în actul de carență și bilanțul de lichidare, este stabilit că debitorul SRL „Sigauto” nu dispune de bunuri cu drept de proprietate, mijloace bănești și patrimoniu care ar putea fi incluse în masa debitoare și folosite pentru acoperirea creanțelor creditoare validate de instanța de insolvabilitate în mărime de 183 622,85 lei, sumă care urmează a fi încasată în mod solidar din contul persoanelor vizate.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 29 februarie 2016, a fost respinsă cererea lichidatorului SRL „Sigauto” - Rotaru Valentin privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere SRL „Sigauto” în proces de faliment - Vlad Corneliu și Cînev Ivan, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolvabilitate a invocat prevederile art. 271, 272, 279 din Codul civil și art. 247, 248 din Legea insolvabilității, menționînd că, cererea lichidatorului Rotaru Valentin este depusă cu omiterea termenului de prescripție, nu a solicitat repunerea cererii în termen și nici nu a prezentat probe concludente care să justifice omiterea termenului prevăzut pentru depunerea cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară.

Considerînd ilegală hotărîrea instanței de insolvabilitate, la 14.03.2016, lichidatorul SRL „Sigauto” - Rotaru Valentin a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 29 februarie 2016 și să fie admisă cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „Sigauto”.

În motivarea recursului, recurentul a reiterat argumentele de fapt și de drept expuse în cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor

de conducere a SRL „Sigauto”, invocând netemeinicia hotărîrii și menționînd că instanța de insolvență nu a dat o apreciere probelor în conformitate cu art. 130 din Codul de procedură civilă al RM.

La 17.05.2016, Cînev Ivan a depus referință pe marginea recursului declarat, prin care și-a manifestat dezacordul cu argumentele acestuia și a solicitat respingerea lui ca neîntemeiat.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva hotărîrii date în instanța de fond și verificînd, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de intimat, legalitatea hotărîrii atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

Conform art. 445 alin (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să-l admită și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reține că la adoptarea hotărîrii contestate nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, situație ce impune rejudecarea cauzei, or, din acest motiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a se expune privitor la corectitudinea aplicării normelor de drept material, atunci cînd fondul a fost cercetat superficial.

Potrivit art. 356 CPC, cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 8 al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, hotărîrile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

După cu rezultă din materialele cauzei, recurentul își exprimă dezacordul cu soluția instanței de insolvență, prin care a fost respinsă cererea lichidatorului SRL „Sigauto” - Rotaru Valentin privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere SRL „Sigauto” în proces de faliment - Vlad Corneliu și Cînev Ivan, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția instanței de insolvență ca fiind ilegală, din următoarele considerente.

Conform art. 248 al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes

personal, desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului, majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului, procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate, ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei, dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată, dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori, nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art. 14, comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

În conformitate cu alin. (5) al art. 248 al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, măsura prevăzută la alin. (1) se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate.

În speță, instanța de insolabilitate a constatat că cererea lichidatorului Rotaru Valentin este depusă cu omiterea termenului de prescripție de 3 ani, deoarece dreptul lichidatorului la înaintarea cererii a luat naștere la 16.03.2012, momentul din care Primăria or. Strășeni a solicitat încasarea din contul SRL „Sigauto” a datoriei pentru arenda terenului proprietate publică, corespunzător termenul a expirat la 17.03.2015, iar cererea a fost înaintată doar la 18.08.2015.

În acest sens, Colegiul constată că instanța de insolabilitate eronat a stabilit începutul curgerii termenului de adresare cu cerere de atragere la răspundere subsidiară.

Or, prevederile art. 248 alin. (5) din Legea insolabilității, expres stipulează că termenul de 3 ani începe a curge de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate.

La caz, solicitarea de către Primăria or. Strășeni de încasare din contul SRL „Sigauto” a datoriei pentru arenda terenului proprietate publică, nu are nici o tangență cu momentul cunoașterii persoanei care a cauzat starea de insolabilitate.

Astfel, la judecarea cauzelor ce țin de intentarea procesului de insolabilitate, legea care stabilește obligațiile asociatului (fondatorului) este Legea insolabilității, care conform art. 1 alin. (2), este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea insolabilității, în cazul insolabilității debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolabilitate intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

În condițiile art. 15 și art. 248 din Legea insolabilității, este de înțeles că, în dependență de motivele apariției stării de insolabilitate a debitorului, fondatorul (asociatul) va purta răspundere subsidiară solidară față de creditori sau la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului, instanța de insolabilitate poate

dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de asociat (fondator).

La fel, instanța urma să verifice și să stabilească cu certitudine dacă pârții au întreprins careva acțiuni legale pentru a evita supraîndatorare față de creditori și dacă aceasta îndatorare a fost formată din motivul nedepunerii cererii introductive în condițiile art. 14 a Legii insolabilității.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) CPC al RM, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale.

Reieșind din dispozițiile normei citate, Colegiul consideră că, pentru ca membrii organelor de conducere a societății să fie atrași la răspundere subsidiară este necesar să fie demonstrată vina acestora la survenirea stării de insolabilitate a societății, cât și momentul din care aceste persoane au fost sau trebuiau să fie cunoscute.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs constată că prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat toate circumstanțele cauzei, care, însă, necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cerinței lichidatorului SRL „Sigauto”, Rotaru Valentin de tragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Sigauto”.

În aceste condiții este evident că instanța de insolabilitate, examinând pricina, nu s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de lichidatorul Rotaru Valentin, situație care duce la imposibilitatea instanței de recurs să exercite controlul judiciar asupra soluției date și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Pe cale de consecință și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Astfel, fiind prezente motivele de casare a deciziei, prevăzute de art. 432 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție v-a admite recursul declarat, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de insolabilitate.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Ținând cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sigauto”, Rotaru Valentin.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 29 februarie 2016, în cauza la cererea lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Sigauto”, Rotaru Valentin privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a Societății cu Răspundere Limitată „Sigauto” și remite cauza la rejudecare în instanța de insolabilitate - Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Iuliana Oprea